

Domovská stránka>Súdne konania>Trestnoprávne veci>Justičná spolupráca>

Európsky vyšetrovací príkaz, vzájomná právna pomoc a spoločné vyšetrovacie tímy

Európsky vyšetrovací príkaz, vzájomná právna pomoc a spoločné vyšetrovacie tímy

V tomto oddiele sa uvádza prehľad právnych predpisov EÚ týkajúcich sa zhromažďovania dôkazov, poskytovania vzájomnej právnej pomoci a zriadenia spoločných vyšetrovacích tímov (SVT) v cezhraničných prípadoch.

Kontext

Vďaka odstráneniu hraničných kontrol v EÚ môžu občania EÚ oveľa ľahšie cestovať, ale zároveň sa uľahčila aj cezhraničná činnosť páchateľov trestnej činnosti.

Je teda dôležité, aby krajiny EÚ medzi sebou účinne spolupracovali pri zhromažďovaní dôkazov v trestných veciach.

Získavanie dôkazov v trestnom konaní

Európsky vyšetrovací príkaz

Európsky vyšetrovací príkaz je súdne rozhodnutie vydané alebo schválené justičným orgánom v jednej krajine EÚ o vykonaní vyšetrovacích opatrení v inej krajine EÚ na zhromaždenie dôkazov v trestných veciach.

Smernica o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach bola prijatá 3. apríla 2014, pričom členské štáty EÚ ju mali transponovať do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov do 22. mája 2017. Dánsko a Írsko týmto nástrojom nie sú viazané.

Európsky vyšetrovací príkaz je založený na vzájomnom uznávaní, čo znamená, že vykonávajúci orgán je povinný uznať a zabezpečiť vykonanie žiadosti inej krajiny. Vykonanie sa uskutoční rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, ako keby príslušné vyšetrovacie opatrenie nariadil orgán vykonávajúceho štátu. Európsky vyšetrovací príkaz sa môže vydať aj na získanie dôkazov, ktoré už existujú.

Smernicou sa vytvára jednotný komplexný rámec na získavanie dôkazov. Vyšetrovacie opatrenia môžu napríklad zahŕňať vypočutie svedkov, odpočúvanie telefónov, utajené vyšetrovania a informácie o bankových operáciách.

Vydávajúce orgány môžu európsky vyšetrovací príkaz použiť iba v prípade, že vyšetrovacie opatrenia sú:

nevyhnutné,

primerané

a povolené v podobných vnútroštátnych prípadoch.

Európsky vyšetrovací príkaz sa vydáva na vzorovom tlačive a prekladá sa do úradného jazyka vykonávajúceho štátu EÚ alebo akéhokoľvek iného jazyka uvedeného vykonávajúcim štátom EÚ.

V zmysle novej smernice musí vydávajúcí štát EÚ vykonať vyšetrovacie opatrenia s rovnakou rýchlosťou a prioritou, ako by jeho orgány postupovali pri podobných vnútroštátnych prípadoch.

Smernica stanovuje lehoty (najviac **30 dní** na rozhodnutie o uznaní a vybavení žiadosti a **90 dní** na účinné vykonanie žiadosti po prijatí uvedeného rozhodnutia).

Krajiny EÚ môžu za určitých okolností žiadosť zamietnuť. Tieto všeobecné dôvody zamietnutia sa vzťahujú na všetky opatrenia:

imunita, výsada alebo pravidlá, ktorými sa obmedzuje trestná zodpovednosť týkajúca sa slobody tlače;

poškodenie základných záujmov národnej bezpečnosti;

iné postupy ako trestné konanie;

zásada *ne bis in idem* (právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin);

exteriorita v kombinácii s obojstrannou trestnosťou;

nezlučiteľnosť s plnením povinností v oblasti základných práv.

Ďalšie dôvody zamietnutia pre určité opatrenia:

neexistencia obojstrannej trestnosti (s výnimkou zoznamu závažných trestných činov);

nemožnosť vykonať dané opatrenie (vyšetrovacie opatrenie neexistuje alebo nie je k dispozícii v podobných vnútroštátnych prípadoch a neexistuje žiadna alternatíva).

Elektronické dôkazy

Získavanie elektronických dôkazov, ako sú napríklad informácie o držiteľovi e-mailového účtu alebo čas a obsah správ vymieňaných prostredníctvom aplikácie Facebook Messenger, pri vyšetrovaní trestných činov má často cezhraničné dôsledky, keďže údaje sa môžu uchovávať v inom členskom štáte EÚ alebo na inom mieste na svete, resp. sa tam môže nachádzať poskytovateľ služieb.

Tradičné nástroje justičnej spolupráce sa v tejto súvislosti považujú za príliš pomalé. Európska komisia 17. apríla 2018 navrhla nové pravidlá vo forme **nariadenia a smernice** s cieľom uľahčiť a zrýchliť pre orgány presadzovania práva a justičné orgány získavanie elektronických dôkazov, ktoré potrebujú na vyšetrovanie a prípadne trestné stíhanie zločincov a teroristov.

Vzájomná právna pomoc

Právny rámec takejto pomoci je ustanovený v **Dohovore o vzájomnej pomoci v trestných veciach** medzi členskými štátmi Európskej únie z 29. mája 2000 a v jeho **Protokole** zo 16. októbra 2001.

Hlavným cieľom dohovoru je zlepšiť justičnú spoluprácu rozvíjaním a modernizáciou existujúcich ustanovení, ktorými sa riadi vzájomná pomoc. Dohovor najmä dopĺňa ustanovenia a uľahčuje uplatňovanie týchto nástrojov medzi krajinami EÚ:

Európsky dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach Rady Európy z 20. apríla 1959 a dodatkový protokol k nemu zo 17. marca 1978; ustanovenia o vzájomnej pomoci v trestných veciach **Dohovoru z 19. júna 1990, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda**.

Podľa dohovoru sa žiadajúci orgán môže priamo obrátiť na vydávajúci orgán.

Pokiaľ vydávajúci orgán nemá dôvod na odmietnutie žiadosti, žiadosť by mala byť vybavená čo najskôr a, ak je to možné, do termínu stanoveného žiadajúcim orgánom.

Dohovor bol do 22. mája 2017 hlavným nástrojom na získavanie dôkazov v rámci EÚ. Od tohto dátumu sa smernicou o európskom vyšetrovacom príkaze nahradili príslušné ustanovenia dohovoru a protokolu pre tie krajiny EÚ, ktoré sú viazané smernicou. Dohovor a protokol majú pre tieto krajiny osobitný význam v rozsahu, v akom neboli niektoré ustanovenia (napríklad ustanovenia o spoločných vyšetrovacích tímoch) nahradené smernicou, pričom majú význam aj pre krajiny EÚ, ktoré nie sú viazané smernicou. Podrobnosti o ratifikácii dohovoru nájdete [tu](#) a o protokole [tu](#).

Spoločné vyšetrovacie tímy

Spoločný vyšetrovací tím je tím zložený zo sudcov, prokurátorov a orgánov presadzovania práva viacerých štátov, ktorý sa zriadil na obmedzené časové obdobie a na konkrétny účel prostredníctvom písomnej dohody na vykonávanie vyšetrovania trestných činov v jednom alebo viacerých zúčastnených štátoch. Právny rámec EÚ vytvára možnosť zriadenia spoločných vyšetrovacích tímov medzi členskými štátmi v článku 13

[Dohovoru o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie](#) a v [rámcovom rozhodnutí Rady 2002/465/JHA o spoločných vyšetrovacích tímoch](#).

Ďalšie informácie

Spoločné vyšetrovacie tímy

Posledná aktualizácia: 25/11/2019

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.